

Strikker seg nye muligheter

Inspirert av norske urfolksrettigheter reiser Monica tilbake til El Salvador for å starte et strikkeprosjekt med indianere.

Av Hanne Kjærland Olsen

hanne.olsen@alltappen.no

For et drøyt år siden reiste Monica Mendez og hennes mann Juan Rodrigo Escebar fra det latinamerikanske landet for å søke om asyl i Norge. Da hun kom til Alta var det særlig en ting som gjorde inntrykk på henne.

– Den samiske kulturen gjode veldig sterkt inntrykk på meg. Jeg begynte å lese om den, og lærte at den samiske befolkningen tidligere har hatt det veldig vanskelig. Vi har urbefolkning i El Salvador og der er det å være indianer en dårlig ting, sier Monica.

Hun forteller hvordan urbefolkningen ikke blir anerkjent av myndighetene, og mange kan hverken lese eller skrive. I tillegg er tilgangen til helsehjelp begrenset. Akkurat det siste er noe som engasjerer Monica ekstra mye. Selv er både hun og mannen utdannet leger. For å hjelpe urbefolkningen i El Salvador har hun bestemt seg for å sette i gang et strikkeprosjekt.

Lærte strikking i Alta

– Det var først da jeg kom hit at jeg lærte å strikke. Det startet med at en venninne lærte meg å strikke et pledd da jeg var gravid med min datter Hela. Så strikket jeg noen klær og så begynte jeg å lage leker. Etterhvert var det mange som sa til meg at det jeg lagde var veldig bra,

forteller Monica.

Hun viser fram bilder på PC-en sin. I månedene med venting på svar på asylsøknaden har det blitt tid til å strikke en del dukker, dyr og blomster.

Leker med historie

Planen er å lære indianerkvinner i El Salvador å strikke leker som så kan selges i Norge.

– Det er ikke meningen at lekene skal se helt perfekte ut. De blir laget av en kvinne som ikke kan lese eller skrive, men leken har en historie. Hvis du kjøper en leke kommer den med en historie om hvem som lagde den, hvordan denne kvinnen lever i El Salvador, og en forklaring om hva akkurat denne leken symboliserer i indianerkulturen, forteller Monica.

Tanken er at det å kunne være med på et slikt prosjekt skal gi mulighet for minoritetskvinnene i landet til skape sin egen inntekt og heve statusen i samfunnet.

– Strikking er lett og du trenger ikke å kunne lese eller skrive for å få det til. Det eneste du trenger er noen til å lære deg det, forteller Monica engasjert.

Ønsker å bidra med helsehjelp

Gjennom å starte dette prosjektet håper de å bygge tillit i indianerbefolkningen til helsepersonell.

– Slik det er nå opplever jeg at de ikke stoler på det offentlige. Vi kan hjelpe dem å lage disse lekene, men også på andre måter. Gjennom hele prosjektet kan vi også gi dem helsehjelp. Både gjennom hva vi selv kan bidra med, og gjennom nettverket vårt, sier Monica.

Det var bakgrunnen som leger som

førte Monica og Juan til Norge. Sammen drev de et apotek før de kom hit.

– Medisiner er dyrt i El Salvador. Vi er ikke rike, men i et land som El Salvador, der noen er veldig rike og mange veldig fattige, hadde vi god råd sammenlignet med de fattigste, forteller Juan.

– Mafiaen ba oss om mange penger, penger vi ikke hadde. Så da de ikke fikk det prøvde de å drepe oss to ganger. Den første gangen var to måneder etter at de krevde penger. Vi satt i bilen og plutselig kom de etter oss i en annen bil med pistoler. Vi kom oss unna, og etter det endret vi alt: Vi la ned apoteket, Monica sluttet å jobbe på sykehuset, vi endret telefonnummer og anmeldte det til politiet. Men det hjalp ikke. To måneder senere prøvde de igjen. Dagen etter det kjøpte vi billetter. Vi viste ingenting om hvilket land vi burde dra til, vi fant bare Norge og tenkte ok, dit drar vi, forteller Juan.

Samarbeid med Sisa

Da Monica og Juan kom til Alta ble de fort kjent med Sisa og John-Tore Martinsen. Han

har vært med å utvikle prosjektet.

– Vi prøver nå å skape kontakter og nettverk i Norge. Vi har allerede snakket med enkelte på Sametinget som synes prosjektet virker veldig spennende. I tillegg er vi i ferd med å ta kontakt med blant annet barnehager i Alta for å høre om de kunne tenkt seg å kjøpe produktene, forteller John-Tore.

Returnerer rikere

Nå venter familien på å få utstedt pass til datteren før de returnerer til El Salvador.

– De har kommet hit som asylsøkere, men returnerer mye rikere og med mulighet til å gjøre noe i sitt eget land. Norge kan ikke ta i mot alle som ønsker å komme hit og El Salvador teller ikke, slik er norsk politikk. Derfor gjør disse to som myndighetene sier, de drar tilbake og de prøver å gjøre noe i sitt eget land. Jeg tror at dette er et bra fredsprosjekt, sier John-Tore.

Monica og Juan håper å kunne komme tilbake til Alta en gang.

– Etter alt vi har opplevd her tror jeg at vårt sinn er mye rikere enn før vi kom. Vi ønsker å bruke all lærdommen vi har fått til å forbedre ikke bare vår egne liv, men også andres. Vi har sett hvordan den samiske befolkningen har det, og ønsker at urbefolkningen i El Salvador skal ha det på samme måte. Det er et lite land, så jeg tror at jeg kan være med å skape endring, simler Monica.

TRENGER HJELP: For å gjennomføre prosjektet i El Salvador trengs et nettverk i Alta som kan bidra til å få solgt leker. Her sitter Juan Rodrigo Escebar og Monica Mendez sammen med datteren Hela og noen av de mange lekene Monica har strikket. (Foto: Hanne Kjærland Olsen)

DILLA: Monica Mendez har fått strikkedilla. Den hvite kjolen til datteren Hela har hun strikket selv. (Foto: Hanne Kjærland Olsen)

